

Magyar vérvesztés.

Szomorú magyar utasokkal fut be mostanság időnként az Erdélyből érkező vonat. Kivándorló csapatok érkeznek Erdélyből, hogy pár órára megpihenve Budapesten, tovább folytassák útjukat a nagy kikötők felé, keresztül a nagycecionon Kaliforniáig. Ezer esztendő határvédő székelyek veszik kezükbe a vándorbotot, hogy elmenjenek egy új hazába „szolgálni, szerencsét próbálni.” A Hargita két lábánál ezer év óta egy testben élő székelység sohasem kerekedett fel, hogy hazát cseréljen a ha volt székely népvándorlás, az csak arra szorított, hogy a kalandvágyó, lüktetőbb vérmérsékletű székely fiatal egy-egy korcsmai verekedés után a csendőroktól való félelmében tarisnyát akasztott a nyakába s egy csillagos éjszakán átsétált Moldovába. Nem váltottak hivatalos irásokat, mint ahogy most sem váltanak irás nélkül, egy darab kenyérral indultak akkor utnak s keresztül a nagykapun, bementek Moldovába, Oláhországba, akkor még így hívták az azóta megittasodott és megdagadt Romániát s „nagykapu” alatt értették a védtelen erdőséget, ahol nem kellett passzus, ahol úgy jártak ők, mint más ember a mindenki országútján. Nagy becsülete volt a 70—80—90-es években a székely karnak s az erdőt irtó, fenyőfát döntő székely fejszének. Aztán ha megunták az idegenben való kóborlást, akkor kaszálásra hazajöttek s otthon is maradtak, amíg a verük újból kalandra nem hajtotta őket.

A mostani székely népvándorlás fájdalmasabb és lesújtóbb. Aból az Erdélyi Kaliforniából indulnak el, amelyhez soha hűtlenné válni nem tudott az, aki ott látott először napvilágot. Irásokban sokszor, sokan Kaliforniának is nevezték a Székelyföldet, hiszen bővel-

kedett mindenben, akárcsak az Újvilág Kaliforniája. Volt fája, sója, aranya, ezüstje, márványa, acélos rozsa, buzája s a Svájchoz hasonló havasi legelőkön bőséges állatállománya.

Az új uralom, — úgy látszik — elorsvasztott mindent, ami eddig bőségben volt, de talán az mozdította meg leginkább a székelyeket, hogy olyanok lettek parancsolói, akiket idáig nem tekintett parancsolásra méltóknak. Fájdalmas igazság az, hogy a székelység ezrével vándorol Amerikába, s a székelyföld elnéptelenedésével szakadozni fognak azok a sorok, amelyek ezer év óta a magyarság keleti határ-örvidékét képezték.

A magyar vérvesztésnek eme legujabb jelensége kell, hogy gondolkodóba ejtse a magyarság nagy egyetemét. Vajon nem találhatnánk meg magyar földön a maga Kalifor-

niáját az elkapcsolt országrészek magyarsága? Vajon nem lehetne-e a dolgos kezek egy részét a magyar föld megmunkálása körül felhasználni? Tudjuk nagyon jól, hogy lábadozó országunkban is sok és nagy a munkanélküliek száma, de vannak még vidékeink, ahol a munkáskére szűkség van. A magyar Kalifornia nem nyelné el a szülőföldjükről kimozdult magyarokat, de a messze Amerika Kaliforniája megtízelve fogja őket visszaadni. A magyar gondolatot és akarát megtermékenyítő magyar vérre szükség van, annak lassu szívárgását nem nézhetjük tétlenül. Ezer évig, ezer harcban pazaroltuk a magyar vért, okuljunk azon, hogy ellenségeink akarják és elősegítik a magyar vérvesztésüket, mert nekik nem céljuk egy új ezer éves Magyarország életrehívása és biztosítása.

Munkáslevél.

A szabadság.

Nagy örömmel olvasom — kedves Szerkesztő Uram — városunk képviselő-testületének határozatát, amelyben a nyomorgó bányamunkásoknak iparkodik teljes jóakarattal segítségére sietni. Így szeretem én a város vezetőit, ha látom, hogy szívükön viselik a lakosság ügyét és keresik az utakat, amelyek az inség enyhítésére juthatnak el. Igazak a kormány tagjaihoz intézett súlyos szavak: „megfelelő kormányzati intézkedéseket várunk, hogy Salgótarján város és környékének munkás lakossága kellő munkaadalmak biztosításával elkerülhesse a munkahiánnyal járó szomorú viszonyosságokat.”

Hát ez az! Nagyvonalú szociális politikát várunk, mely munkálkodási lehetőséget nyújt a földhözragadt népnek. Mert dolgozik a magyar munkás, csak legyen mit. Ha pedig dolgozik, akkor megszűnik nyomora és koldulni mehet a nyomor vámszedője: a néppellenes marxista demagógia, amely akkor csinálja legjobb üzletét, mikor jogos elégedetlenség forrong a megkínzott lelkek mélyén.

Ilyenkor aztán ritka a meglepődött ember, mint a jó anyós. Legtöbb

munkás így sohajt föl keserűségében: ha már lettem, csak ne volnék. Mézes-mázos szavú népvézerek jönnek hozzá, akikről úgy csöpög a bölcsesség, mint a megzavart csacsiról a verejték. Ilyenkor szerteszét jöttek a munkással, melyben elemelik maradék pénzcsékjét is. A kedvező munkaadalmak fognak mind-csak ellen felváltani bennünket és akkor majd megfogolva látjuk a mondást: élet és nyomorúság ikerestvére.

Az. Uram, Szerkesztő Uram, hogy csak a mostoha gazdasági viszonyok fosztják meg kenyerétől a munkást? Nemcsak ezek, hanem a munkás is kifosztja a munkást. Nemrégiben háborogtunk amiatt, hogy a Ganz-gyári munkások véresre verték és kilökték a gyárból egy munkástársukat csak ezért, mert nem kellett neki a vörös maszlak, hanem nyíltan keresztényszocialistának vallotta magát.

Hihetetlenül durva eset ez, sőt a tanulsága, de mégis erős fényt vet a szociáldemokrata erőszakra és népámtásra. Azok akik harsogó szájjal hirdetik mindenki számára a szabadságot és testvériséget, testvéri szeretettel taposnak

egyon mindenkit, aki a szabadság birtokában saját fejével mer gondolkozni. Ehez, mert komolyan vette a szabadságot, családja pusztuljon el, mert nem állt be a terrorizmus feketé seregébe. Úresen korgó gyomrának zenéje közben aztán (hiszen ráér, nincsen munkája) elméledjék arról, hogy a fehérterroros Magyarországon, numerus clausus házjában, magyar munkás nem kaphat kenyeret, csak azért, mert magyarnak született, annak is éri magát és Proper Rothenstein elvtársék világmegmegváltó eszméje előtt nem akar meghódolni.

Olyan gonosz visszaélés az a hirtetett jelszavakkal olyan egotestromló igazságtalanság és lelketlenség az; amilyenre még semmiféle párt részéről nem láttunk példát. Nem volt elég az átkos emlékü vörös rémuralom, mely ellenségnek dobta oda, forradalmaival úszós rommá változtatta ezt a fejlődő szép országot, hogy ne tudjon még ma sem elegendő darab kenyeret adni minden lakójának. Még ma is uralkodni akarnak. Hozzáértő ügyes kalmárok mérik a szabadságot s ha éhségtől tántorgó, halványarcu munkás betevő falatért könyörög, vörös dorongot kap a hajcsáraktól és parazitáktól emlékül. Leírni is szörnyű — kedves Szerkesztő Uram, — hogy munkás veri meg a munkást. Olyan az, mint amikor önön magára rak rabbiincset valaki.

Odejutunk, hogy egy kulturállamban nincsen szabadsága az erőszakkal szemben a dolgozó embernek. Ha egy öt éves gyermeknek elmondanánk a „dolgot”, még az apró lélek felébredő igazságérzése is megbotránkóznék e zsarnoki bánásmód miatt. Hiszen még a bárányban is benne van a harag. Hát csak a magyar munkásnak nem volna esze, hát övele lehet ilyen csúf játszó játékokat üzni s belenyugszik mindenbe? Szabadság! Akik tele szájjal hirdették, lejáratták tönkretették. Legfőbb ideje, hogy a munkásság és az egész magyarság egyakarral, erőiesen követelje végre a törvényesen biztosított munkaszabadságot.

De van ám a marxistáknál is szabadsága valaminek: a bűnnek. Irtam már egyszer arról a szörnyűséges eredményről, amit a szociáldemokraták erkölcsi nevelése mutat fel a szabadságerősen mezőin. Mondottam, hogy a huligánok csoportban járó suhanok, akik megtámadják az orosz leányokat és asszonyokat, hogy állati ösztöneiket kielégíthessék. Most Arsenioff moszkvai „főügyész” írja az Ivesztijában: „havonként állag 3700 huligánt tartóztatnak le csak Moszkvában” A belügyi népbiztosság a

A MUNKA TÁRCÁJA.

Magyar bűn magyar erény.

Irtá: Vadkerti Béla.

Kimondom őszintén, nyíltan minden teketóriazás nélkül, hogy nemzeti jellemvonásunk kontúrjai között, a legelszomorítóbb a legkésőbbbejövőbb s a legrettegetesebb bűn a káromkodás.

Arccipirító, szégyenletes dolog, hogy ezt a nemzetközi bünt magyar erénynek, magyar tulajdonságnak, a magyar ember lélektanához tartozó „kiegészítő függeléknek” tekintik igen sokan, noha az össze-hasonlító etnographia, etnologia alapján kimutatható, hogy az igazi magyarság szívvilágának és lelkiéletének, érzelmi hullámzásainak és gondolkodás módjának örömeinek és bánatainak, bátorságának vagy gyávasságának soha nem volt velelletése a káromkodás, a káromlás — melyről találon jegyzi meg egy kiváló elhikusunk, hogy az embert hasonlóvá teszi az árnyékszékhez vezető csatornához mert amiként ott szenny, piszok és fertőző anyag ömlik végig, úgy a káromkodó ember ajakán is, száján is lelket metelyezős bacillusként hat a káromkodás, a káromlás, az átkozódás és a szitkozódás.

Bizony a finom lelkű ember nem is tud káromkodni.

Művelt elme s tanult lélek szintén nem fog káromkodni, amde ha néha mégis előfordulna, olykor-olykor kirobanna

bensejéből egy-egy káromlás, egy-egy káromkodás, akkor egészen bizonyos, hogy az illető megkülönböztető-tiszteletnek örvendő, finom léleknek, uriembernek tudott, művelt és tanult elmeinek hírében álló egyén is közönséges, durva lélek.” Mert a káromkodás mindenkor mind-nyidőben, mindenhol és minden országban üldözött, büntetett, megvetett és megbélyegezett. Mivel a káromkodás durva lélekre valló sokszor más bűnöknek is csak előfutára előfugója.

Azért írunk erről a magyar bűnről magyar-erényről ismételtelen, mert a magyar közélet irányító tényező, mint egykor régen a XIX. század közepéig, úgy most is ha nem is oly rettenetes rigorozitással, de mégis csak újra büntetési jogtani üldözni kezdik a káromkodó embereket.

Bizony szomorú tény az, hogy nálunk szinte visszhangzottak az utak kövezetei az épületek falai, különösen a kormak alkohol gőzös miliói, a piszok terei a szörnyűbbnél-szörnyűbb káromkodásoktól.

Sokszor kellett megbotránkózni a jobb érzésű társadalom tagjainak az ember salakoknak zengetés bűnös és poshadtt nyelvgyakorlataitól.

Különösen a kaszárnyák voltak a káromkodás iskolái és melegágyai.

Ezek között is a hajdani lovassági, huszárlaktanyák udvarai csengtek, bongtak a háborzongató és hajmeresztő clacás kifejezések.

Molnár Vid Bertalan pápai főpap és tábori lelkész aki az egykori Cs. és királyi közös hadsereg katonapapja volt a legénység előtt tartott exhortációját, prédikációját alkalmával amikor a káromkodásról e nagy magyar bűnről beszélt ily kijelentésekre fakadt.

„A magyar laktanyákra lehet főleg alkalmazni az Urstennek eme szavait: „Szüntelen, egész napestig káromoltatik az én nevem”.

Erre egy idegen ajku tábornagy azt a banális és nevelés, egyé-ként is elfogadhatatlan megjegyzést tette, hogy „a kaszárnya falainak nem kell visszhangozni a szent énekektől, a katonák nem barátok, nem papok, nem tanítók és lakkipőben perzsa szőnyegekben leheletszerű életű emberek.

S ha talán látszólag igezsa is volt a tábornagy urnak a külsőségek összehasonlításában, belső tartalmát illetőleg még a kaszárnyáknak sem lehet a káromkodások tanyájává sülylednie, mert a tisztességes, becsületes katonának is erkölcsösen kell gondolkodnia, beszélnie társalognia, énekelnie tennie és cselekednie, mert ez a virtus, ez az erény. Ez a becsület. Szépen körvonalozza ezt a polgári életre vonatkoztatva.

Szalay szabadkai rendőrkapitány aki 1907. szeptember 18-án alantasihoz így írt a káromkodással kapcsolatban: „Az újabb időben erősen elterjedt azon elítélendő rossz szokás, hogy sok ember megbotránkózó, tragár szeméremértő

kifejezésekkel illeti Istent, Krisztust, szűz Máriát, a szenteket, mint a kereszténység imádságának, illetőleg tisztetének legmagasabb eszményeit, nemkülönben egymást s így megbotránkóztatják a jó izlésűeket s a vallásosakat a legnagyobb lelkifájdalmat okozzák; azért utasítom a rendőrlégénységet és a csendőrséget, hogy a főt körülirt cselekmények elkövetését a megtorló eljárás céljából, személyvalogatás nélkül, hozzáam haladéktalanul jelentessék föl.”

Csaknem hasonló nemes intencióktól sugárzik e tekintetben Hunyetz csendőrpapcsnoknak a káromkodásra vonatkoztatható egykori napiraparcából a következők rendlete:

... „Sajnos ... az Isten káromlása jobban kifejlődött, mint az imádkozás.

de csak azoknál akik hiányos erkölcsi itélőképességük szerint még tudományt látnak batorságokban (önmagunkban kifejlesztett gyorsbeszédű cifra, arccipirító káromlásaikban.) Pedig Isten, ha bittal nem is de megveri az istenkáromló egyéneket.”

Ime közelmúlt emlékeiből amidőn egyesek nemes intencióktól fenköltebb gondolkodásuktól sarkalva megindították a XIX. század közepétől nem büntetett és nem üldözött magyar nemzeti betegségeknek, a társadalom alacsonyabb soraihoz kapcsolódó tömegek erkölcsi ... katalizmáját, látát és gennyes betegs-

mult év novemberében jelent: ha a bűnözések számát 1923-ban 100-nak vesszük, akkor e szám 1924-ben 175, 1925-ben 217 és 1926-ban 383. Ez év elején a hüliganizmus már úgy elterjedt, hogy pusztulással fenyeget minden civilizációt sőt gazdasági életet a megfertőzött vidékeken. Most halálbüntetést kívánnak a hüligánokra, pedig azokat kellene halállal büntetni, akik a keresztény vallás-erkölcsös nevelés eltérésével, ez undorító erkölcsi züllést előidézték. Pétervárt a hüligánok 75 százaléka 13–15 éves munkásifjú. Gyümölcséről ismerjük meg a szocialdemokrata fát.

Meg fog tehát történni — kedves Szerkesztő Uram, hogy 15 éves ifjakat kivégezzen, de akik őket a szabadszerencse oktatják és nevelik, azok szabadon járnak, sőt tovább „nevelnek”. A bűnnek van tehát szabadsága, de a munkát kereső magyar munkásnak nem szabadsághoz, hanem vasdoronghoz van jussa, a ganz-gyári ékes példa utmutatása szerint. Ezen aztán megáll az eszem, hallom és értelmelenül csóválom szegény fejemet. Nem is jó manapság gondolkozni Szerkesztő Uram! Maradjok azért keseredett szívvel régi tisztelőim:

Tarjányi András
fém munkás.

Bányászszívek magvetőiről.

Irta: MONTECRISTÓ.

III.

Ismét egy tanítóról írok. Olyan emberről, olyan egyéniségről, aki a Salgótarjáni Községbányá Részvénytársulat hatalmas tanítói gárdájában megszakítás nélkül harminöt esztendő óta tanít, oly egyszerű munkatársi tisztviselő, oly napirendre térni föltötte hálaifenség lenne akkor, amikor én mód, alkalom és lehetőség kínálkozik.

Nem személyi kultusz, nem hízelgő tömjénezést akarunk koszorúba kötni, csak azt az elismerést kívánjuk megadni, amelyben mindenkit részesítünk, ha eltávolítjuk abból a milióból, amelyben példadotán és bámulatraméltóan tartott ki addig, amíg erre életéről képesítették.

S ha igaz az, hogy az emberi szíveknek legszebb zenéje a hála, akkor annál szebb és felemelőbb tény az, hogyha ez a hála láthatóan szökkenik valóságba.

Azért ragadjuk meg tehát az önként kínálkozó alkalmat arra, hogy néhány meleg szóval néhány barátságos gondolatot nyújtsuk kezeinket készre: társra Perné Sándor felé is, aki a S.K.B. Zagyvapálfalvi többszörös iskolájának volt köztisztviselő és megbecsülésben állott igazgatótanítója, s orvosi tanácsra váltott meg a tanítástól az iskolai katedrától, a csiborgó gyermek zajtól s gyermeklármától.

Olyan férfiuval lett szegényebb úgy a bányatársulati, mint a hazai tanügy, aki egyéniségének tűzét, sajátos módon ösztönöztette olvasni a jó nevelő higgadságával.

Amilyen szigorú pontossággal végezte el önmaga teendőit, mindenkori úgy kívánta ezt fiatalól is.

gét feltűnő káromkodási szokások elleni harcot.

A magyar judicatura a káromkodást, különösen az istenkáromlást a XVIII. század végéig drákói szigorúsággal, szörnyű ítéletekkel, ugyszólván ordálakra emlékeztető módon igyekezett irtani és csökkenteni...

A Praxis criminális hatása alatt még a XIX. század elején is nem egyszer alkalmazta a testcsontkitást és a minősített halálbüntetést.

Az Országos Levéltár fasciculusaiban 1791-től 1849-ig 686 azaz hatszáznyolcvanhat káromlás illetve káromkodási per található. Noha 59 éven át halmozódott fel az a horribilis aktatömeg, mégis belőle az állapítható meg, hogy a káromkodás nagyon el volt terjedve hazánkban s amint Makoldy Sándor írja a magyar néprajzi társaság hivatalos folyóiratában a „Népele”, XXXVII. évfolyamában 1926-ban megjelent 4 számában...

174 oldalon... hogy éppen a palocsai szolgálatára ehhez a legnagyobb mértékben, a megsejnyenítő tüneteket. Ugyancsak ő mondja: „hogy az istenkáromlás vétségének megszűnése nem a büntetőtörvénykönyv paragrafusaitól függ, hanem csupán a nép szemléletének előbb-utóbb bekövetkező megtisztulásától remélhető.”

Azok közé a szerencsések köré tartozott, akik gyönyörködhetek is az ifjúságnak, tanítványainak az élet munkásszával való sordultében.

Meddő törekvés lenne, ezekben a holt sorokban az élő embernek a képét, hűen visszatükröztetni. A halovány és hiányos vonásokon minden esetre kiegészítik azok emlékei, akiket munkás éveken át, a szeretet csatolt hozzá.

Büszkén írjuk ide, hogy jóleső érzéssel tekinthet vissza a tövises tanítói pályán eltöltött harmincöt évre. Nem üresen csengő frázis ez, mert Perné Sándor, fárasztó és küzdelmes pedagógiai munkássága közben többször érte kiutalt, többször jutott el Horzá fölébvalóinak s föltötteinek elismerése.

S ez a nem hajszolt fény az élet útján emelt fővel járó, öntudatos tanítói lelkében, annál inkább fokozta az önzetlenség teljesítendő munka iránti ragaszkodást, s nemcsak igyekezetet.

Dénes Károly néhai nógádi vezető tanfelügyelő dicsőítő levele, a nógádi nemzeti intézetnek a közelmúltban reárasztott kiutaltatása s végül nyugalmában vonulásokor Dr. Visnyovszky Rezső jelenleg működő vezető kir. tanfelügyelő kedves sorai, melyben a Néműlt-szerű vallás és közoktatásiügyi magyar királyi miniszter köszöntet s legmagasabb elismerését tolmácsolja a közéleti teréről történő visszavonulása ez mutatják, hogy Perné Sándor jól munkálkodott.

Mint fiatal ifjú került Ineszóra. Itteni tanítványai közül nem egy lett Collegája is... sőt igen sokan a magyar értelmiségnek kiváló tagjai is ma...

Ineszóról Salgótarjánba vezérelt sorsa, majd Pálfalvára, a Zagyvapálfalvára, ahol egy gyönyörűen berendezett fényes hatosztályos, modern iskola-épületet sikerült létesítenie.

Azonban dolgozott még Etesbányatelepen is, ahol a világháború tartama alatt egyedül látta el az oktatást a pálfalvai mellett...

Nagy Elemér!

Megdöbbenéssel vette városunk és vidéke társadalmi vasárnap azt a szomorú hírt, hogy Nagy Elemér, a Salgótarjáni Községbánya r.t. csehszlovák bányafőmérője meghalt.

Váratlanul ért ez a haláleset ugyszólván mindenkit, mert egészséges, edzett sportembernek ismertük s csak szűkebb köre tudta, hogy alig egy hete gennyes tüdőből támadta meg, melyly a szíve nem tudott megbirkózni s ez okozta oly gyors elköltözését. Az a szív, melynek lángja oly gyakran sugározta ki melegítő kollégái, tisztelői s alantái felé s az energikus előjáróból könnyes szemű testvér s atyáskodó feljebbvalót csinált, az a szív, mely az elképzelhető legnagyobb szeretettel vette körül a hitvest és gyermekeit, talán éppen ezen nagy szeretet által túlságosan igénybe véte

S amikor elnéptelenedtek az iskolák terméi, amikor bealkonyodott s pihenni lehetett volna, Perné Sándor akkor a munkásifjakból szervezett énekhar, zenekar és önképzőkörökben tette hasznossá és értékesé személyét.

Társadalmi tevékenysége közismert vidékünkön...

Kartársainak bizalma is többször tisztelte meg a bányatanítók körének elnöki tisztviselővel.

S a minden oldalon derekasan végzett munka súlyának terhe kapitálizációra kényszerítette.

Le kellett tennie a fegyvert, mert a sors, a gondviselés parancsolta „pihenj” nek, engedelmessékednie kellett neki is, aki látszólag erős, robusztus, izmos atletetermetű óriás volt ugyan, de a munka folytonos pengő tűzében lassan felőrödlött.

Óhajtjuk szívünkkel, hogy a pihenés órái legyenek kellemesek zavartalanok és boldogok.

A bányászok szívébe hintett üdvös tanításai, pedig hozzák meg a mai generációban is azokat a gyümölcsöket, amelyeknek megjelését óhajtottuk, amikor közöttük kerteszkedett.

Áldja meg őt a Magyarok Istene! Mi meggyeszer meghajtjuk előtte a világ társadalmának szokásai szerint elismerésünk lobogóját, noha tudjuk, hogy ez csak szikra, — hideg szikra, — mely csak akkor fog lángolni is egyuttal, ha az ő lelke is rezonál erre.

S ha egy-egy testületnek olyan is az élete, mint a babérfé, a mindig mozgásban tengerpartján hol a hervadt lepergett levél nyomán rögtön újat fakaszt, a soha sem nyugvó természet, akkor kívánjuk, hogy a bányatanítók felévonuló harcossáinak nemes alakjai, reinkarnálódva csiszolozgatásban assimilálódva ragyogtassák felénk mindenkor az elvonult magvetők helyében, a babérfához hasonló életüket.

gyöngvévé vált arra, hogy egy súlyos kór által igényelt munkát elvégezzen.

Mint bányamérnök szakjának buzgóságát, mint tisztviselőt a legnagyobb fokú hűség és kötelességtudás jellemezte, mint lojális, a legbátrabb és legkiválóbbak közé sorolható, hiszen sok haterősi kiutaltatásban részesült s mint csokna hazánk polgára szorgalmas pállérként állt mindenütt, ahol hazánk újjáépítésénél szükség volt.

A mai ideges világban ritkán találkozhattunk olyan egyensúlyozott emberrel mint Nagy Elemér volt, aki sosem tudott hirtelen haragra lobbanni, hogy később megbánja saját maga előtt kénytelen legyen szégyenkezni hibáirát, minden tette a higgadt, nyugodt embert jelképezte, ki csendben, hallgatagon dolgozott minden téren, karakterisztikája a

mindig tevékeny szerénység és a kötelesség teljesítés volt.

Halála mély gyászba ejtette forrón szeretett hitvesét, két kicsiny fiacskáját, édes anyját, számos rokonságát s fájdalmas őr hagyott maga után tisztviselői, baráta, tisztelői s munkásainak szívében.

Temetése f. hó 28-án hétfőn délután ment végbe ezrekre menő tömeg részvételével. Déliben 12 órakor a Kis-terenyé-Chorin telepen lévő lakásán Horváth Gyula kisterenyeyi plebános papi segédlettel beszentelte a koporsót, majd az egyházi szertartás befejeztével, Lénárd Károly chorinteipeli bányagazgató bucsuztatta el a földalomból elcsúszhangon az ottani közvetlen tisztviselői társaitól és az egész telepől, Gruber Arthur bányaaalíst az alístikartól és Kaszás Poni Sándor bányamunkás a munkásoktól. A bucsusbeszéd elhangzása után a koporsót gyászkoocsra tették s a rokonság és barátai által kocsiokon hár cserkész által pedig gyalog kísérve behozták Salgótarjánba, hol a bányagazgatósg gyászdrapériákkal bevont s virágokkal díszített tanácskermében helyezték el. Délután öt órakor — dacára a zuhogó esőnek — több mint kétezer ember gyűlt össze a bányagazgatósg palotájára, hol az egyházi beszentelés után Róth Flóris b. ügyi főtanácsos a bányagazgatósg, a mérnöki és tisztviselői kar nevében, Deszberg Antal központi ügyvezető igazgató a társulat és a központi tisztikar nevében vettek meghatározó beszéd kíséretében bucsút. Majd elindult a gyászmenet élén a bányatársulati zenekarral, utána a cserkészek teljes számban, kiknek parancsnok volt, három kocsi a koszorúk tömegével s a gyászkoocs után, melynek két oldalán bányászegyenruhás bányászok haladtak, a gyászoló család, a társulat tisztviselői és alístikara teljes számban, a város, a közhivatalok, az acélgár tisztviselői s a város és vidéknek mindkét nembeli közönsége rengeteg számban. A sírnál a beszentelés után Császár Pál bányafőmérnök bucsuzott el a halottól igen meghatározó beszédben azon bányamérnök társai nevében, kikkel együtt végezte el 1914-ben a selmecbányai bányászati főiskolát, utána a bányatelepi iparosok dalárdája, majd a bányamunkások dalárdája énekelte el egy-egy gyászalt.

A bányászok háromszoros „jó szerencsét” köszöntése és a bányazenekarnak a „Szerencse fel szerencse le” bányászhimnusz könnyeket kiváltó játsása közben bucsúztatták le a koporsót a föld alá, bár nem olyan mélyen, mint amilyen a bányák mélysége, melyeket oly kötelességtudóan naponként látogatott, de — sajnos — ahonnan még nincs visszatérés. Kk.

Hírek és különfelek.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS. A nagyvilágba szerte nagy események viharának előszéke érzik. Világnézeti vívjak ütközetüket, amely ütközetben nem utolsó fegy-

rendőrségnek és a csendőrségnek, de minden intelligens, öntudatos, büszke, magyarnak is...

Kiméletlenül jelenteni a káromkodót erkölcsi kötelessége ezután minden nemzettagnak... mert csak így lehet feltámadás abból a sírból, ahova Trianon taszított bennünket, ha mindenki, de mindenki közös erővel fáradozik a nép lelkének csiszolásán és kifinomításán.

A káromkodók rosszabbak a kutyáknál mondja Monsi. A szentírás pedig azt mondja: „Elkárhozik mind, akik Téged Iram káromol.”

Aki uralkodóját, avagy csak egyszerűbb fölébvalót is sértő szóval illeti meglakol érte.

Mennyivel inkább kellene bűnhődni, szenvednie, megáldatnia annak, aki a királyok királyát, mindenkinek leg-hatalmasabb fölébvalóját az Urístenet bántja meg.

„Káromkodni csak nyers ember szokott, valóban művelt ember szájából káromkodást sohasem hallhat.”

Ha ez a gondolat lesz a magyar ugaron baktatóknak is a vezércsillaga, akkor ez a magyar bűn csak a legendák világába fog tartozni...

ver a sajtó. A napisajtó két párja is harcol, küzd hirdeti a két fél igazságait. „A Munka” is egyik harcosa, zászlóvivője a polgári gondolkodás frontjának, és lapja is a nemzeti eszmé fonságosságát, meddátadhatatlanságát a keresztény krisztusi igazságok szentségét hirdeti. A kis emberek védelmét, a szociális megértést: a tömegek nyomorának parancsoló enyhítését hirdeti, a végvárban igen sokszor megértetlenül. Igazságunk tudatában azonban álljuk a harcot, s azok támogatását kérjük az új negyedben, akik megértették elgondolásainkat s magukénak tudják céljainkat!

A Munka kiadói hivatala.

Előfizetési díj negyedére 2 Pengő. Mai számunkhoz csatolt cseklapunkon kérjük a hátralékok bekezdését is.

Hymen. Rameshofer leát eljegyezte Madách József dr. m. kir. rendőrfogalmazó.

Leleggyakorlatok a róm. kat. templomban. Április 2-től 14-ig a helybeli r. k. templomban két Jézusársági szerzetes leleggyakorlatokat fog tartani. Az utolsó leleggyakorlat Salgótarjánban 1910-ben volt. A plebiánia és a katolikus hívek egyaránt kíváncsiak tartották már az oly hosszú idő óta nélkülözött kitűnő eszközt a lelki és erkölcsi élet megújulásának. Az általános tapasztalat mutatja, hogy a néhai éves időközönként megismétlődő szent misztikus sokszor egyenesen rendkívüli átalakító hatással van a hívek lelkiéletére, erkölcsére. Sok gyenge ingatag lélek nyer biztos irányt, s a buzgóknak nagyobb tevékenységre és kitartásra nyerne segítséget. Lapunk örömmel lát minden olyan megmozdulást, mely a keresztény hitélet elmélyítését, a magasabb hitelveknek, emelkedett krisztusi erkölcsi felfogásoknak a holt betűből a társadalom életébe, vérkeringésébe való átvitelét célozza. A legnemesebb ideálok s így a keresztény életesszémény is, az emberi gyarlóság, megszokás, közöny s küzdelmek és bűnök közepette időnkint hatásukat és nagygyűlként kevésbé tudják érvényesíteni mint a tündöklő gyémánt, melyet piszok és porfelhő takar el. A lelkiélet terén a szent leleggyakorlatok hivatása és célja az emberi bűnök ezen sötét felhőjét az örök szépség és igazságok felé mintegy ösztönösen törő lélek arcúlatára elől elosztani az isteni kegyelem fény sugarával. Határozott keresztény irányú lapunk örömmel látja a katolikus társadalom minden rétegének meleg érdeklődését a missio iránt. Ez is csak arról győző meg bennünket, mit már több ízben hangoztattunk, hogy Salgótarján népében a közelmúlt mesterséges vallástalan megszokása nem hagyott mélyben nyomokat, nem tett komoly károkat, hanem mintegy elemi erővel tör fel és eget kér az ősi emberi, a hívő lélek. Hiszünk, hogy a katolikus hívek nemes vendégei is ezt a benyomást fogják a 80 százalékosan katolikus városunkban szerezni, hova nagy szeretettel és apostoli buzgalommal jönnek. Meg vagyunk róla győződve, hogy munkájuk eredményes lesz, mert a talaj, hol működni fognak nem köszikla, nem üszel, hanem ha kissé bojtörőjös és gazos is, de mégis csak termő talaj. Ertesülünk szerint április 2-án szombaton d. u. fel 5 órai gyorssal érkeznek P. Csák Boldizsár és Németh Károly s még aznap este 7 órakor fogja megtartani bevezető beszédét a vezető Csák páter.

A Zagyvápálfalvai evang. szörvány hívei elhatározták, hogy főkegyházközséggé alakulnak. Ezen biztató határozat egyházközségi jóváhagyása és az anyae gyházközséggel való anyagiakra vonatkozó kiegyezés már folyamatban és a legjobb úton van.

Ébredők disztáborozása Salgótarjánban. Az Ébredő Magyarok Egyesülete Salgótarjánban f. hó 3-án d. e. fel 12 órai kezdettel disztáborozást tart a mozi előtt, amelyen Dr. Eckhardt Tibor, Gömbös Gyula, Dr. Szuchovszky és Rákóczy Béla beszélnek. Gyűlés után szemlét tartanak a Sas sportcsapatok felett. Délután 3 órakor Mátraszélen, 4 órakor pedig Somoskújfalun tartanak népgyűlést.

A Bányatársulati Levente csapat. A tél tartama alatt minden vasárnap lelki és szellemi kiképzés alatt állott. Buchticska Antal farszázosa megalkotta a Leventék előadógárdáját, akik nagy szeretettel, nagy buzgalommal dolgoztak a szívek nyitogatásában s hazafias, nemes eszmék elvetésében. A sok-sok Levente szebb jövőről álmódó ma-

gyar ifjúság tanult „számant, földrajzot, történelmet, gazdaságot, irodalmat, természetrajzot, és természetrajzot, valamint egészségügyet. Előadók voltak a tanfolyami szervezőkön kívül még Dr. Soltész József bányafőorvos, Hunyár Ádám, Vadkerthy Béla, Král József, bányatársulati tanítók és Bóth Gyula, Horváth Árpád bányatanítók, levante kiképzők.

Leányka és fiu matróz ruhák és sapkákban dúl a „Hangyában”.

Platthy Elemér földbírtokost a lapujtói evang. egyház felügyelői tiszt-ségébe április 3-án iktatják be a dél-eltől istentisztelet keretében. Az ősi evang. erényekben kiváló lelkületű új egyházfelügyelő vezető sorba állása egyházi körökben régen várt őszinte örömet keltett.

Levél a Szerkesztőhöz:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Szép ünnepély volt a Bokrői ev. iskola-ban márc. 15-én. A mi Bokrón még nem volt az iskola zsúfolásig megtelt hallgatókkal szóval egész falu ott volt. Itt ebben a kis tót falucskában, ha hallotta volna Szerkesztő Uram azt a sok szép szavakat, éneket s végül a „Kis honfi” és „Nemzeti zászló” szava-lóit kicsi zászlóikkal felvonulni nem esoda, hogy a szülők mind sirva fakad-tak. Precíz szavak, 2 szölamu énekek csak az iskola tanítóját dicsérik De leg-szebb volt a 10 tanuló által előadott színjáték: „A kis kurucok” irredenta színműve 1 felvonásban. Midőn egy II. o. tanuló Mihály Mihály a nemzeti zászlóra felskette a kicsiny diákokat, hogy ha megneőnek visszazserzik az elrabolt or-szág részeket s végül a kis csapat szép „Hiszekegy” éneke sok sok könnyet csalt ki a szülők szeméből. Itt említjük meg, hogy egy gyönyörű karácsony estét is rendezett új tanítónk, im hogy mióta ő itt van közöttünk a község egész meg-változott a gyermekeink örömmel járnak iskolába s mi az új tanítónknak csak há-lásak vagyunk. Kár, hogy sem a jegyző sem a lelkész nem jöhettek el erre a nép ünnepélyre. Maczkó Márton egyh. gondnok, Cserenyi Mihály egyh. tag.

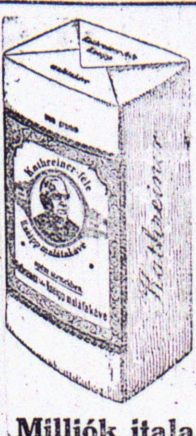
Böjti estély. Az evangélikus templomban vasárnap délután öt órakor tartandó böjti estélyen Abaffy Gyula a Ker. Ifj. Egyesület-k országos titkára fog előadást tartani, mellette közremű-ködnek még Zelenka Panny organakísé-rites énekszóval, az Ev. Leánykar, az Ev. Gyermekek, Vadász Bertalan fő-gimn. tanár és Kravánszky Zoltán, Kovács Géza organista és a helyi lelkész.

Képkiallítás. Helybeli realgim-náziumunk kiváló képességi rajztanára, Fayl Frigyes modern klasszicitásu műveiből, melyek részint megkapó hangulatú tájképek, eszendeletek, részint kiváló ter-mészeti hűséggel bíró portrék kiállítását rendez. Salgótarján t. közönségét, amely kultúra szereteténél mindig tanulejt adta, ezúton is felkérjük a kiállítás min-nél tömegesebb látogatására, mert Fayl Frigyesben olyan tehetséget fognak meg-ismerni, aki hivatva van a magyar név-nek dicsőséget szerezni. A kiállítás a husvéti ünnepek előtt való héten nyílik meg a bányatársulat elemi iskolájának helyiségében.

Lélekbemerkoló hatalmas be-szédben gyönyörködtek azok, kik mult vasárnap az ev. templom böjti estélyén részt vettek, amelyet Turóczy Zoltán ördi lelkész tartott, ki Jézusnak a világ számára örökségképp hagyott. Békeség-gélt ismertette és fejegette nagy erővel. Mellette Röder Alfréd, Vertich Antal és Demann Gusztáv megható művészi já-téka hagyott mély nyomokat a hallgató-ságban.

Jótekonycsú hangverseny,

A m. k. áll. vasutak községi árvaházának javára nagyszabású hangverseny volt március hó 27-én a R. K. Olvasókörben. Az érdeklődés igen nagy volt a jóhi-szemű művészek iránt, akik a postások javára tavaly talán már tartottak váro-sunkban előadást. A szereplő színészek közül Kovács Andor konferensz szelle-mes és ötletes tréfáival, majd komoly tár-gyú sanzonok éneklésével meghódította a közönséget, melynek meleg érdeklő-dése a művészen csak fokozta az am-bíciót. A hegedűnek nagy mestere Sch-wenk Márta gyönyörű játékával meghó-dította a szíveket, akinek méltó partnere és kíséroeje volt a kiváló zongoramű-vész Garay Erzsébet. Az előadás két részből állott, melynek számai a legkivá-lóbb zeneszerzők műveiből voltak össze-állítva. A hangverseny minden egyes

**„Kathreiner-Kneipp
malatakeve”**

kellemes íze
és kitűnő zamatja
utánozhatatlan.

Milliók itala

száma a művészet jegyében folyt le s megérdemelte azt az óriási érdeklődést, mely már hetekkel előtte megnyilvánult.

Nagybőjti elmélkedések. Va-sárnap d. u. 4 órakor nagy érdeklődés mellett fejezte be Upponyi József hit-tár a katolikus körben tartott kiváló elő-adást. A magánívójú teológiai elő-adás a tudomány és gyakorlati életből vett érdekes és meggyőző példákkal bi-zyonította be a szellem, a lélek létezését és felsőbbrendűségét. A nagyszámu hal-gatószámú feszült érdeklődéssel hallgatta a egyszerű szónok fejtegetéseit és hitében megerősödve, tudásban gyarapodva hagy-ta el a helyiséget, hogy a nagybőjti idő-szak hátralevő napjain a Kalocsáról ér-kező jezsuita atyaktól hallgassa az Isten igéjét s a hosszú évek óta nélkülözött misztikus tartásával a lelki szegény em-berek gondolkozásukat megváltoztatva, életkedvet és szeretet-nyerjenek. A ka-tolikus hívek ezrei jöles. Érzéssel veszik a plebiánának a vallásos élet gyarapítása érdekében tett eme törekvéseit, amelyek áldásos hatása bizonyára nem fog elma-radni.

Tavaszi kezítők nagy választék-ban megérkeztek a „Hangyába”.

Az evangélikus templom nyitvatartása. Az evang. egyház pres-biteriuma a márc. 25-én tartott ülésén elhatározta, hogy a templomot minden nap d. e. 8—1 óráig nyitvatartja ezután, hogy az istenhez fordulni akaró híveink hétköznapon is módot találjanak erre.

A munkanélküliség megszűn-telése Mátraszöllősn. A munka-nélküliség az a sok ezerkaru hydra, mely Csonkaországunk minden községében nyújtogatta fojtogató karjait. Nem is fogja azt egészen elpusztítani más, mint csak a teljes integritás éles kardja. De addig rendkívüli munkacikalmak kitá-lásával kell segíteni a bajon. Mátraszöl-lősi község — úgy látszik, — az Isten jobban áldotta meg a föld alatt, mint a földön. Földalatti kincseinek: baltakő, mész és más kővek kibányászása több kenyeret nyújt, mint a szántók megmű-velése. De hogy az értékeket verseny-képesen pénzre tenni lehessen, ahhoz Mátraszöllősnak rendes rakodó-állomásra van szüksége, mert Pásztón rakodni le-küldhetetlen akadályokba ütközik. Ezt a rendes rakodóállomást kéri a község a Máv-tól és hogy megkapja biztosan re-mélt, mert hiszen ezen ügyet biztos kézbe tette: Dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár kezébe, kinél a köz-ségi képviselőtestület tagjaiból 6 sze-mélyből álló küldöttség tiszeltgett e hó 16-án, a távollétében Dr. Siska Dező, titkára kezébe tette le a neki szóló hó-dolatot. A titkár kihallgatta a küldöttsé-get s megértve az ügy fontosságát, a teljes sikert helyezte kitátlásba. De erős a község reménye azért is, mert ez az ügy valóban a szó betűnyi értelmében a község életkérdése, mert csak is így nyílnak meg a bányák hol 120—140 ember kap munkát, s ezzel kenyeret és megszűnik a munkanélküliség Mátraszöl-lősn. De a Máv-nak is szép jövedelmet jelent.

A Képes Krónika 14-ik száma bő tartalommal és szenzációs képanyag-jal jelent meg. Az irodalmi részben no-vellát, verset írtak Kosáryné Réz Lola, R. Siska Dező, Fodor Árpád, Pásztor József, P. Ábrahám Ernő, Mollináry Gizella, Mi-hály László, Kostomarov Tibor és Sze-kula Jenő, tudományos cikket Bandai Horst dr. egyetemi tanárségéd és exott

kus jávai leirást ott élő hazánkfia, Zbóray Ernő. Pompás cikke jelent meg Radnay Oszkárnak „Művészek gyermekkorukban” címen és ebben 12 legjobb magyar mű-vész, többek közt a Székelyhídy-házaspár, Lőrinczy György, Kisfaludi-Stróbl Zsig-mond, Kály Mária, Köszegi Teréz, Kosá-ryné Réz Lola, Medveczyk Bella, Komá-ry János, Hegedűs Gyula, Huszka Jenő, Altay Margit stb. vonulnak fel gyermek-kori fotográfiákkal és élményükkel. Vé-gzetül cikk szól a legújabb görög ása-tások nyomán feltárt Polycrates-palotáról és egy grafológiai tanulmány fejezi be a lap eheti nevezetességét. A cínlapon pe-dig Bihary Sándornak, elhunyt nagy ge-refestőnek egy arcmasát adja többszín-nyomásban a Képes Krónika, melynek ez a száma is kapható mindenütt.

Szívbategyek és érelemesese-szedésben szenedők a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata ál-tal könnyű és pontos belműködést érnek el. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferenc József víz különösen agyvérzésre és gutaütésre hajlamos idősebb emberek-nél kitűnő szolgálatot tesz. Kapható gyógyszerüzletekben, drogériákban és fű-szerüzletekben.

Anyák ingyen kapják!

a most megjelent:

Anyák tanácsadóját

32 oldalas füzet, mely tartalmazza:

1. A csecsemő gondozása és táplálása.

2. A csecsemő táplálása az elválasztás után.

3. Az elválasztott 9 hónapos gyermek napi étrendje.

4. A gyermek táplálása 1 éves kora után.

Kérje levelezőlapon:

„EMBERBARÁT”

Budapest, X., Maglódi-ut 17. szám.

Árverési hirdetmény.

Néhai dr. Löwinger Rezső volt sal-gótarjáni községi orvos hagyatékához tartozó ebédő, háló, szalon és egyéb különféle butor darabok, szőnyegek, fű-gönyők, ezüst evőeszközök, képek, kü-lönléle agyag és porcellán edények, vi-rágvázák és dísz virágcserepek, könyha berendezési tárgyak, konyhadények és más különféle ingóságok 1927-évi április hó 5-én reggel 9 órakor örökhagyó Fő-ucca 147 házszám alatt levő lakásán az általam foganatosítandó nyilvános ár-verésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Minden egyes darab ingóság külön-külön kerül árverés alá.

A venni szándékozókat ezen árve-résre meghívom.

Salgótarján, 1927. márc. hó 22-én.

Kováts József,

nyug. városi tanácsnok

mint néhai Löwinger Rezső

volt községi orvos végren-deleti végrehajtója.

— Nyomatott: „A M U N K A” könyvnyomdában Salgótarján. — Nyomdatulajdonos: Végh Kálmán. —